

La televisió de la realitat extrema

La lluita desesperada per l'audiència, però també la falta d'escrúpols morals, han fet néixer xous d'impacte (o *reality shows*) en què els protagonistes són sotmesos a les situacions més insòlites i extravagants.

Al programa de Jerry Springer, els guàrdies de seguretat vigilen els entrevistats i s'encarreguen de separar-los quan les discussions esdevenen agressions, cosa que passa habitualment.

Malgrat els esforços dels governs i les reclamacions de nombrosos col·lectius socials per a mantenir i fomentar els valors educatius i informatius de la televisió, les productores i les cadenes televisives no deixen de crear programes d'entreteniment amb continguts cada vegada més escandalosos i polèmics. La dura competència entre les cadenes i la batalla pel mercat publicitari les obliguen a cercar constantment fórmules televisives que mantenen l'interès de l'audiència sense cap mania a traspasar certs límits ètics o a caure en el ridícul. Sens dubte, el gènere del xou d'impacte (o *reality show*) és el que presenta més excessos. Operacions de cirurgia estètica, sexe en directe, consum de droga, càstigs físics i humiliacions psicològiques són algunes de les proves a les quals se sotmeten els participants en aquests programes extrems amb la finalitat

d'obtenir diners o una notorietat social molt dubtosa. Com assenyalava el periodista il·licità Vicente Verdú en una de les seves columnes fa uns quants anys: "El *reality show* no és altra cosa que pornografia de la vida corrent i els seus protagonistes, continuadors de la prostitució per unes altres vies." La qüestió és que sempre hi ha gent amament a exposar de forma obscena la pròpia intimitat i un públic televisiu que gaudeix amb aquest espectacle morbós.

Baralles familiars en directe. El presentador d'origen britànic i ex-polític demòcrata Jerry Springer és una de les principals estrelles de la televisió porqueria dels Estats Units gràcies a la popularitat del seu programa de testimoniatges personals. Emès per primera vegada per la NBC al setembre de 1991 i concebut inicialment com un programa de debat popular sobre qüestions polítiques i socials

(el racisme, les drogues, les armes), no exempt de demagògia, "The Jerry Springer Show" va començar a guanyar públic quan es va centrar en els testimoniatges de persones que airejaven els seus conflictes familiars, sentimentals o sexuals, en públic i sense cap pudor. La infidelitat conjugal, l'incest, l'homosexualitat, la prostitució o el transvestisme es van convertir en els únics temes d'un programa que sempre acabava amb la baralla a l'estudi d'una parella, els membres d'una família i fins i tot el públic assistent. Els guàrdies de seguretat, que vigilaven els entrevistats i s'encarregaven de separar-los quan les discussions esdevenien agressions, van anar adquirint un paper més rellevant. Els testimoniatges amb els quals s'anunciava el programa no podien ser més escabrosos: "Estic embarassada del meu padrastre", "Sóc gai i el meu cunyat és el meu amant" o "Em vaig prostituir per canviar de sexe". Malgrat la polèmica social que origina i la competència d'alguns altres programes similars ("Geraldo at Large", per exemple), "The Jerry Springer Show" manté uns índexs d'audiència alts després de setze anys. Els crits, els insults i les agressions en directe no perden interès per a un públic majoritàriament de classe baixa i amb escassa instrucció, com els protagonistes del programa. Amb la demagògia i el cinisme habituals, Jerry Springer es defensa de les crítiques dient que el seu programa és l'únic canal d'expressió de les classes populars nord-americanes i que reflecteix l'autèntica realitat social dels Estats Units.

La fórmula del debat de confidències íntimes inventat per Springer va ser copiat amb èxit al Perú per la controvertida periodista Laura Bozzo, al programa "Laura de América" (1998-2001). Des d'una perspectiva sensacionalista, el programa també abordava problemes socials com l'alcoholisme, els maltractaments, la prostitució i la droga, però el màxim interès estava a escenificar baralles

"The Osbournes", amès per MTV, se centra en l'enregistrament continu de la vida quotidiana del rocker Ozzy Osbourne i la seva família extravagant.

per afers de gelosia o infidelitats, a càrrec de gent d'extracció social molt baixa de la capital peruana. "Laura de América" va perdre la poca credibilitat que tenia i va deixar d'emetre's quan es va saber que els convidats cobraven per representar històries fictícies ideades pels guionistes de la productora del programa. A l'estat espanyol també hi ha programes de testimoniatges personals sorprenents en horari de tarda ("El diario de Patricia" a Antena 3), però sense arribar al grau de violència dels nord-americans i llatinoamericans. L'explicació pot ésser que tenen més èxit els programes de premsa rosa com ara "Corazón", "Salsa rosa", "¿Dónde estás corazón?" o "Aquí hay tomate" que no els espais de confiança de persones del carrer. El públic televisiu s'estima més conèixer la vida íntima dels famosos que no la de la gent anònima.

Sexe, droga i cirurgia plàstica.

En l'afany de sorprendre l'audiència, els xous d'impacte són capaços de proposar idees tan insòlites com grotesques; per exemple, transformar completament la imatge física d'un concursant mitjançant la perruqueria, la dietètica i fins i tot la cirurgia estètica. El programa precursor d'aquest gènere és el nord-americà "Extreme Makeover" que va començar a eme-

Els crits, els insults i les agressions en directe no perden interès per a un públic majoritàriament de classe baixa

tre's el 2002 per la cadena ABC. En quatre temporades hi han passat un centenar de pacients que han pogut canviar d'aspecte físic gràcies a les operacions de cirurgians plàstics, però també a l'assessorament d'estilistes i assessors d'imatge. Gràcies a l'èxit d'audiència, el programa ha estat copiat a més de 25 països, des de Dubai i Israel fins a Eslovènia i Colòmbia.

La versió espanyola d'"Extreme Makeover" és "Cambio radical", que va començar a emetre Antena 3 el mes de març passat, el diumenge al vespre. El programa ofereix el procés de transformació física de 18 persones, seleccionades entre 45.000 candidats, que se sotmetien a les intervencions d'un equip de cirurgians plàstics, experts en estètica dental, maquilladores, perruquers, psicòlegs, dissenyadors i nutricionistes. A la seva primera temporada, "Cambio radical" no ha aconseguit superar l'audiència d'"Aída" de

Excentricitats a la carta

■ **Jackass.** Johnny Knoxville i els seus amics fan proves perilloses, absurdes o repugnants i hi arrisquen la integritat física. El gran èxit que va tenir a la MTV l'any 2000 va ser aprofitat per a fer dues pel·lícules.

■ **The Apprentice.** Emès per la NBC, el multimilionari Donald Trump sotmet a un seguit de proves un grup de concursants que lluiten per trobar ocupació en una de les seves empreses.

■ **Who Wants to Be a Superhero?** Els concursants interpreten un personatge que s'inventen, i han de travessar diversos desafiaments. El guanyador rep per premi un còmic sobre el seu personatge.

■ **I Want Your Child... and Nothing Else!** El creador de "Big Brother",

John de Mol, produeix un xou d'impacte en el qual diverses dones cerquen un donant potencial de semen per tenir un fill. Emès per la televisió neerlandesa Talpa TV.

■ **The Osbournes.** Emès per MTV, se centra en l'enregistrament continu de la vida quotidiana del rocker Ozzy Osbourne i la seva família extravagant, durant uns quants mesos.

■ **God or the Giri.** Quatre joves han de decidir si ingressen en un seminari per a convertir-se en sacerdots o si opten per continuar amb les seves xicotes.

■ **Big Diet.** Una colla de persones grasses conviuen en un gimnàs en el qual són temptades contínuament amb menjars rics en calories. Els premis econòmics que obtenen els concursants depenen de la quantitat de quilos que perden.

■ **Survivor.** Programa nord-americà de supervivència que en la nova etapa divideix els concursants en quatre grups, segons l'ètnia: blancs, negres, asiàtics i hispans.

■ **El club de la gente.** Reality mexicana sobre la vida d'un equip de futbol professional. L'audiència pot participar en les tàctiques i les decisions de l'equip.

■ **Jailbreak.** Concurs britànic en el qual deu persones són sentenciades a tres setmanes en una presó de màxima seguretat i han de mirar d'escapar-se'n.

■ **O gran camiño.** Emès per la televisió gallega l'estiu passat; deu concursants recorren el camí de Sant Jaume amb l'objectiu de deixar de fumar.

Tele 5 ni la pel·lícula de TVE, però s'ha guanyat les crítiques i les demandes de nombrosos col·lectius i institucions, com ara la Societat Espanyola

de Cirurgia Plàstica i l'Associació del Defensor del Pacient, que va denunciar que un concursant havia passat tres dies en coma després d'una operació de

cirurgia. Contra l'acusació de recórrer a la cirurgia estètica de manera frívola i perillosa, la productora del programa insisteix a dir que "Cambio Radical"

va adreçat exclusivament als qui necessiten un canvi d'imatge, bé per motius físics bé per motius psicològics, que els influeixen negativament. Per tant, l'objectiu del programa és d'ajudar-los a transformar la vida mitjançant un canvi d'imatge que, en conseqüència, inclourà una millora física, però també emocional". Les polèmiques judicials no han reeixit a augmentar l'audiència i la temporada vinent el programa serà relegat a l'horari de mitjanit.

L'apologia del sexe i la droga és el principal reclam de l'"Spuit & Slikken" ('Punxar-se i consumir'), que emet la cadena neerlandesa BNN des de 2005. Els tres joves presentadors del polèmic programa no tenen cap objecció a emborratxar-se fins a perdre el sentit, practicar sexe de grup o consumir cocaïna, LSD i fongs al·lucinògens i després discutir sobre les seves experiències. "Nosaltres creiem en el periodisme participatiu", assegura un portaveu de la cadena BNN. El programa ha estat motiu d'una forta polèmica política al Parlament holandès, que tan sols ha servit per a fer-ne créixer el nombre d'espectadors.

Des d'una perspectiva aparentment distinta, el xou d'impacte nord-americà "Intervention" també s'aproxima al problema de la droga. El programa aborda, a més, una altra mena d'addiccions i malalties com ara l'alcoholisme, la ludopatia, l'anorèxia, la bulímia o la compra compulsiva. A cada capítol de "Intervention" hi participen diversos addictes i les càmeres en segueixen els avenços o reculades en la seva lluita contra l'addicció. També hi intervien metges, psiquiatres i els familiars i amics que parlen de l'addicció del participant. El sensacionalisme dels reportatges n'anul·la qualsevol intenció moralitzadora o educativa.

A final d'enguany han de començar dos xous nord-americans, de característiques molt distintes però amb la mateixa vocació polèmica: "Virgin Territory" i "Kid Nation". Conegut pel vídeo pornogràfic "One night in Paris", amb la milionària Paris Hilton, el productor Kevin Blatt ha col·locat dos enormes anuncis al centre de Nova York i Los Angeles en cerca de verges perquè participin en el concurs "Virgin Territory". La idea del xou d'impacte és trobar noies diposades a

"Gran Hermano", el 'reality show' pioner a l'estat espanyol, ha arribat a la novena temporada amb una acurada selecció dels participants, entre els quals es destaca Amor (sobre aquestes línies) que ha ocultat la condició de transsexual als companys.

perdre la virginitat amb estrelles porno. Blatt ha assenyalat que rep pressions de grups conservadors perquè retiri els anuncis i deturi el projecte. Paris Hilton i l'actriu porno Jenna Jameson han estat convidades a participar en aquest *reality show* com una part del professorat que instrueix les joves verges en la didàctica del sexe.

És ben diferent el plantejament de "Kid Nation", un xou d'impacte en el qual els nens són els protagonistes. La cadena CBS ha reunit en un poble

La idea del nou xou d'impacte del nord-americà Kevin Blatt és trobar noies diposades a perdre la virginitat amb estrelles porno

fantasma uns quaranta nens entre vuit anys i quinze i els ha fet passar quaranta dies sols. Durant aquest període, els nens han hagut de dur a terme totes les tasques necessàries del dia a dia sense la intervenció de persones adultes: treballar, cuinar i organitzar-se. La utilització de menors per a un concurs televisiu ha estat motiu de polèmica a la premsa nord-americana.

L'emissió d'un *reality* nou o extravagant sempre implica un risc per a les cadenes televisives, perquè és difícil de preveure'n el seguiment. Per això, Tele 5 no s'arrisca i ha començat a emetre de nou "Gran Hermano", però bé que n'ha modificat un poc les regles del concurs i ha mirat de cercar concursants cada vegada més insòlits, com ara un transsexual que la resta del grup ignora que ho és. Tele 5 és la primera cadena del món que ha aconseguit d'arribar a la novena edició del concurs de convivència més popular.

Lluc Soler